

Warszawa, dnia 23 maja 2018 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

PT5.056.2.2018

Pani

W związku z otrzymanym w dniu 11 kwietnia 2018 r., za pośrednictwem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wystąpieniem, Ministerstwo Finansów uprzejmie informuje.

Z uwagi na fakt, iż w swoim wystąpieniu zgłosiła Pani postulat obniżenia stawki podatku VAT na ubrania i buty dziecięce oraz obniżenie wkładu własnego na zakup mieszkania, wystąpienie to zostało zakwalifikowane jako petycja w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870 z późn. zm.). Przedmiotem petycji może być bowiem żądanie, w szczególności zmiany przepisów prawa, podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej podmiotu wnoszącego petycję, życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji.

Odnosząc się do kwestii obniżenia stawki na ubranka i buty dziecięce należy wskazać, że system podatku VAT w Unii Europejskiej podlega harmonizacji, co oznacza, że państwa członkowskie zobowiązane są do przestrzegania zgodności krajowych przepisów w zakresie podatku VAT z regulacjami wynikającymi z prawa unijnego. Zatem regulacje przyjęte w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, zwanej dalej „ustawą o VAT”, muszą być zgodne w szczególności z przepisami dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006 r., str. 1, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywą”.

Zgodnie z art. 98 i art. 99 ust. 1 dyrektywy, państwa członkowskie mogą stosować jedną lub dwie obniżone stawki podatku VAT. Stawki obniżone określone są jako procent podstawy opodatkowania, który nie może być niższy niż 5%. Stawki obniżone mają zastosowanie wyłącznie do dostaw towarów i świadczenia usług, których kategorie są określone w załączniku III do dyrektywy. W załączniku tym nie zostały wymienione ubrania i obuwie dla dzieci, zatem podlegają one opodatkowaniu podstawową stawką VAT, której wysokość w Polsce obecnie wynosi 23% (art. 41 ust. 1 w związku z art. 146a pkt 1 ustawy o VAT).

W sprawie braku możliwości zastosowania obniżonej stawki podatku VAT na tego rodzaju kategorie towarów wypowiedział się Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w

wyroku z dnia 28 października 2010 r. w sprawie C-49/09, mającej za przedmiot skargę Komisji Europejskiej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. W wyroku tym TSUE orzekł, że stosując obniżoną stawkę podatku od wartości dodanej w stosunku do dostaw, importu i wewnątrzwspólnotowego nabycia odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na podstawie przepisów art. 98 dyrektywy w związku z jej załącznikiem III.

Wyrok z 28 października 2010 r. Polska zaimplementowała 1 stycznia 2012 r. ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo o miarach (Dz. U. z 2011 r. Nr 64, poz. 332). Podkreślić przy tym należy, że zmiana dotyczyła odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego. Ubrania dla dzieci były i nadal są objęte stawką podstawową od 1 maja 2004 r.

Biorąc pod uwagę powyższe należy wskazać, że jakiegokolwiek działania legislacyjne w przepisach krajowych dotyczących podatku VAT w omawianym obszarze zmian zakresu stawek preferencyjnych mogą być podejmowane jedynie w ramach przepisów unijnych, a więc po ewentualnych zmianach w przepisach dyrektywy w tym zakresie.

Należy ponadto podkreślić, że obniżenie stawki VAT nie zawsze przekłada się na obniżenie ceny. Uwzględniając rynkowy charakter cen towarów i usług, na których wysokość mają też wpływ bardzo różne czynniki, należy zakładać, że obniżenie stawki VAT na te towary będzie miało niewielki wpływ na ceny, albo w ogóle nie spowoduje ich obniżki.

Odnosząc się z kolei do kwestii obniżenia wymaganego wkładu własnego na zakup mieszkania należy wskazać, iż w dniu 19 lutego 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy, dalej zwana „ustawa”. Celem wspomnianej ustawy jest zapewnienie wsparcia finansowego osobom, które na skutek obiektywnych okoliczności znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, a jednocześnie są zobowiązane do spłaty rat kredytu mieszkaniowego, stanowiącego znaczne obciążenie dla ich domowych budżetów. Ustawa przewiduje pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej wsparcie finansowe, które udzielane jest przez okres nie dłuższy niż 18 miesięcy w wysokości nie przekraczającej równowartości miesięcznych rat kapitałowych i odsetkowych kredytu mieszkaniowego spłacanego przez kredytobiorcę. Pomoc ta jednakże nie może przekroczyć 1 500 zł miesięcznie. Wsparcie udzielane jest niezależnie od waluty udzielonego kredytu, a kredytobiorca jest zobowiązany do jego zwrotu w nieoprocentowanych ratach po dwóch latach od zaprzestania płatności pomocy. Pomoc dedykowana jest osobom, które pozostają bezrobotne lub miesięczne koszty obsługi kredytu mieszkaniowego przekraczają wysokość 60% dochodów osiągniętych miesięcznie przez gospodarstwo domowe lub miesięczny dochód gospodarstwa domowego, pomniejszony o miesięczne koszty obsługi kredytu mieszkaniowego nie przekracza kwot waloryzowanych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.) wskazanych w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2. Ponadto, art. 4 ustawy określa negatywne przesłanki wyłączające przyznanie odmowę udzielenia wsparcia. Nie może ono zostać przyznane, jeżeli w dniu złożenia wniosku o wsparcie kredytobiorca:

- 1) jest właścicielem innego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego;
- 2) posiada inne spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub prawo do domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego budowanych w celu przeniesienia ich własności na rzecz członków;
- 3) jest najemcą innego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego.

Wsparcie zostaje przyznane na wniosek kredytobiorcy złożony w terminie do dnia 31 grudnia 2018 r. W tym miejscu należy jednak wspomnieć o trwających pracach nad zmianą obowiązującej ustawy. Dnia 2 sierpnia 2017 r. do Sejmu RP wpłynął projekt ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych złożony przez Prezydenta RP (druk 1863).¹ Projekt przewiduje istotne zmiany w obowiązujących zasadach udzielania pomocy kredytobiorcom, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji finansowej. Jednocześnie w projekcie został wprowadzony nowy mechanizm wspomagający dobrowolną restrukturyzację walutowych kredytów hipotecznych oraz zostały określone zasady jego finansowania.

Odnosząc się natomiast do kwestii ustalenia wskaźnika LtV² oraz minimalnego wkładu własnego, uprzejmie informuję, iż banki zobowiązane są do przestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów prawa, a także wydawanych przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (dalej zwany UKNF) rekomendacji. W związku z powyższym na podstawie art. 138 ustawy – Prawo bankowe UKNF wydał Rekomendację S dotyczącą dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie. Jak wskazano w Rekomendacji jednym z celów regulacyjnych jest zapewnienie wysokiej jakości portfeli kredytowych budowanych przez banki, co leży w interesie nie tylko banków, ale także wszystkich innych uczestników rynku nieruchomości, jak również gospodarki. W omawianej rekomendacji UKNF zawarł również m.in. dopuszczalny zakres wskaźnika LtV oraz obowiązek ustalenia przez bank minimalnych wymagań w zakresie wkładu własnego, który powinien być zbieżny z wspomnianym wskaźnikiem LtV. UKNF wskazał także, iż w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, wartość wskaźnika LtV w momencie udzielenia kredytu nie powinna przekraczać poziomu:

- 80% lub,
- 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.

Powyższe podyktowane jest m.in. tym, iż nadmierne złagodzenie zasad badania zdolności kredytowej mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego wzrostu cen nieruchomości (zwłaszcza w połączeniu z możliwym złagodzeniem polityki pieniężnej), a tym samym do pogorszenia sytuacji

<http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=1863>

² Wskaźnik LtV (ang. *loan to value*) – wskaźnik wyrażający stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości nieruchomości.

przeciętnych gospodarstw domowych na rynku nieruchomości, które musiałyby zaciągnąć wyższe zobowiązania w celu zakupu tej samej nieruchomości.

Dodatkowo wskazać należy, iż w myśl przepisu art. 3 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, dalej „ustawa o nadzorze” (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 621, z późn. zm.), Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) jest jedynym organem właściwym w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym. Nadzór, o którym mowa powyżej jest sprawowany w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku również poprzez rzetelną informację dotyczącą funkcjonowania rynku. Odnosząc się do postulatu obniżenia do 5% minimalnego wkładu własnego na zakup mieszkania, należy zaznaczyć, że jest to organ niezależny, działający na podstawie i w granicach powszechnie obowiązujących norm prawnych, który realizuje swoje zadania związane m.in. z ustawą – Prawo bankowe i wszelkie decyzje podejmowane przez KNF, w tym zawarte wytyczne w publikowanych rekomendacjach znajdują się we właściwości organu nadzoru.

Ponadto ustawodawca określając kadencyjność Przewodniczącego KNF (art. 7 ustawy o nadzorze) oraz enumeratywnie wyliczając przesłanki wygaśnięcia kadencji Przewodniczącego KNF (art. 8 ustawy o nadzorze) w bezpośredni sposób wskazał na jego niezależny charakter.